

TÜRK DİLİ KÜLTÜRÜ 8. SINIF

Öğretim Materyalleri

Hazırlayan:
Onur ABDİ
Nafiye E. SADİKOSKA
Seyhan TARAVERİ
Esin ALİ

TÜRK DİLİ KÜLTÜRÜ

8. SINIF

Hazırlayanlar:
Onur ABDİ
Nafiye E. SADİKOSKA
Seyhan TARAVARİ
Esin ALİ

GRAFİK TASARIM:
ONUR ABDİ

2025

İÇİNDEKİLER

TÜRK DİLİNİN TARİHİ GELİŞİMİ.....	4
DİLİMİZİ ÖĞRENELİM.....	6
DİL.....	7
YAZI.....	9
KARAGÖZ İLE HACIVAT.....	10
ANA DİL.....	11
OKULDA YOĞUN BİR GÜN.....	12
BENİM HOBİM.....	13
MEMLEKET İSTERİM.....	15
PAYLAŞMAK.....	16
NAZIM VE NESİR.....	17
DESTANLAR.....	18
HALK HİKAYESİ.....	19
BİR TÜRKÜNÜN HİKAYESİ.....	21
VARDAR OVASI.....	22
ADLAR.....	23
MANİ.....	27
AĞIT.....	28
NİNNİ.....	29

TÜRK DİLİNİN TARİHİ GELİŞİMİ

Türk dili, dünyadaki en eski ve köklü dillerden biridir. Tarih boyunca geniş coğrafyalara yayılan Türkler, gittikleri her bölgede Türkçeyi taşımış ve geliştirmiştir. Bu nedenle Türk dilinin tarihî gelişimi farklı dönemlerde incelenir.

Altay Dönemi

Türkçe, kökeni ve yapısı bakımından **Ural-Altay Dil Ailesi'nin Altay koluna** bağlıdır. Yapı özellikleri açısından ise **eklemeli (bitişken) diller** grubunda yer alır. Türkçede kelime köklerinin sonuna ekler getirilerek yeni anlamlar oluşturulur. Bu özellik, Türkçeyi dünyanın önemli dilleri arasında özgün kılan dilbilgisel bir yapıdır.

Eski Türkçe Dönemi

- Türkçenin bilinen ilk yazılı belgeleri **Orhun Abideleri (Göktürk Kitabeleri, 8. yüzyıl)** bu döneme aittir.
- Türkçenin en eski sözlüğü olan **Divânu Lügati't-Türk** (11. yüzyıl, Kaşgarlı Mahmut) bu dönemde yazılmıştır.

Orta Türkçe Dönemi

- Türk boylarının farklı coğrafyalara yayılmasıyla Türkçe lehçe ve şivelere ayrılmaya başlamıştır.
- Karahanlı Türkçesi, Harezmi Türkçesi, Kıpçak Türkçesi ve Eski Oğuz Türkçesi bu dönemin önemli kollarıdır.
- **Kutadgu Bilig** (Yusuf Has Hacı) ve **Atabetü'l-Hakayık** (Edip Ahmet Yükneki) bu çağın önemli eserleridir.

Yeni Türkçe Dönemi

- Osmanlı Devleti döneminde Türkçe, Arapça ve Farsçanın etkisiyle **Osmanlı Türkçesi** adını almıştır.
- Divan edebiyatı bu dönemde zirveye çıkmış, pek çok sanatçı Türkçeyi işleyerek klasik eserler vermiştir.
- Aynı dönemde halk arasında yaşayan sade Türkçe, halk edebiyatı ve destanlarda varlığını sürdürmüştür.

Çağdaş Türkçe

Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte dilde sadeleşme çalışmaları başlamış, Arapça ve Farsça kökenli kelimelerin yerine Türkçe karşılıkları kullanılmıştır.

Türk Dil Kurumu (1932) kurulmuş ve Türkçenin gelişmesi için çalışmalar yapılmıştır.

Bugün Türkçe; Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Özbekistan, Doğu Türkistan, Balkanlar ve birçok bölgede konuşulmaktadır.

Tarihî Yayılımı

Türkçe, dünya üzerinde en geniş coğrafyalara yayılmış dillerden biridir. Orta Asya'dan başlayarak Anadolu'ya, Balkanlar'a, Kafkasya'ya, Orta Doğu'ya ve Avrupa'ya kadar uzanan geniş bir alanda konuşulmuştur. Tarih boyunca kurulan **Büyük Hun, Göktürk, Selçuklu, Osmanlı İmparatorluğu** gibi devletler Türkçenin yayılmasında önemli rol oynamıştır.

Konuşur Sayısı

Bugün dünyada **yaklaşık 250 milyon insan** Türk dillerini konuşmaktadır. Türkçe, bu geniş konuşur kitlesiyle **dünya dilleri arasında ilk 10 dil** arasında yer alır. Türkiye Türkçesi, Azerbaycan Türkçesi, Türkmen Türkçesi, Kazakça, Kırgızca, Özbekçe, Uygurca gibi birçok lehçe ve şive, Türk dil ailesinin zenginliğini oluşturur.

Kültürel ve Bilimsel Önemi

Türkçe, sadece bir iletişim aracı değil; aynı zamanda **zengin bir edebiyat, tarih ve kültür dilidir**. Kaşgarlı Mahmut'un **Divanü Lügati't-Türk** adlı eseri, Orhun Yazıtları ve Dede Korkut Hikâyeleri, Türkçenin tarih boyunca önemli bir kültür ve edebiyat dili olduğunu gösterir.

DİLİMİZİ ÖĞRENELİM

Dil, milleti oluşturan fertleri birbirine bağlayan bir bağıdır. Çünkü ifade aracı olarak dil, en yaklaşıtııcı ve tanıştııcı bir temel unsurdur. Dil, millet denilen toplumun en önemli sosyal varlığıdır. Milli kültürün ilk ve en önemli unsurudur.

GÜZEL TÜRKÇEM

Düşünceyi, duyguyu.
Anlayan, duyan sensin,
sevgileri, saygıyı,
Kalplere yayan sensin.

Her gerçeğı öğreten,
Öğretmensin, bize sen,
Acıları söyleten,
Dertleri yayan sensin.

Emirleri buyuran,
Sevinçleri duyuran,
Uygarlıkları kuran,
Dünyayı işiten sensin.

İ. Hakkı TALAS

TÜRKÇE’NİN KÖKENİ VE YAPISI

Yeryüzündeki dil grupları köken ve yapıları bakımından çeşitlilik gösterir. Türkçe, kökeni bakımından Ural - Altay dilleri ailesinin Altay kolundandır. Yapısı yönünden ise, bitişken dillerden biridir. Türkçe’de ekler, kelime köklerinin sonuna getirilir. Çünkü, yapılan yönünden bitişken diller ön ek almazlar. Bu özelliğinden dolayı bitişken diller sondan eklemeli diller adı da verilir. Türkçe’nin yapı özelliğı gereğı, herhangi bir kelime köküne doğrudan doğruya çekim eki eklenebilir.

Anlama Soruları

1. Şiirde kimden bahsediliyor?
2. Şair, öğretmeni hangi güzel özelliklerle anlatıyor?
3. “Her gerçeğı öğreten” dizesiyle ne anlatılmak isteniyor?
4. Şiirde öğretmenin kalplere neleri yaydığı söyleniyor?
5. “Uygarlıkları kuran” ifadesini duyunca aklına neler geliyor?

DİL

Bir toplumda yaşayan insanlar birbirlerine duygularını, düşüncelerini, isteklerini aktarmak zorundadır. İnsanlar arasında iletişim sağlayan en önemli unsurlardan biri dildir. Dil, toplumun ortak hayatında son derece önemlidir. İnsanların duygularını, düşüncelerini, isteklerini birbirlerine konuşarak veya yazarak anlatmasına yarayan işaretlerin bütününe **dil** denir.

KONUŞMA DİLİ

Günlük hayatta diğer insanlarla **iletişim** kurmak için konuşurken kullandığımız dildir. Bu dil, doğal olduğu için konuşurken cümlemizin kurallı olup olmadığına, kelimelerin doğru sıralanıp sıralanmadığına, söyleyişin doğru olup olmadığına pek dikkat etmeyiz. Bu sebeple zaman içinde, bölgeden bölgeye değişen birtakım söyleyiş farklılıkları ve kelime farklılıkları ortaya çıkar. Bu farklılıkların tarihi süreç içinde, bölgelere göre geçirdiği maceradan o dilin lehçeleri ortaya çıkar.

ALİŖTIRMALAR

GÜNLÜK KONUŖMALAR

- Günaydın! – Günaydın, nasılsın?
- Nereye gidiyorsun? – Okula gidiyorum.
- Adın ne? – Benim adım Ayşe.
- Saat kaç? – Saat üç.
- Ne yapıyorsun? – Kitap okuyorum.
- Acıktın mı? – Evet, çok acıktım.
- Dersin nasıl geçti? – Güzel geçti.
- Hava nasıl? – Bugün güneşli.
- Kaç yaşındasın? – On dört yaşındayım.
- Oyun oynayalım mı? – Evet, oynayalım.
- Bunu sen mi yaptın? – Evet, ben yaptım.
- Yemek hazır mı? – Evet, hazır.
- Nerelisin? – Gostivarlıyım.
- Teşekkür ederim. – Rica ederim.
- Yarın görüşür müyüz? – Evet, görüşürüz.
- Bu ne? – Bu bir kalem.
- Benimle gelir misin? – Tabii, gelirim.
- Üzgün müsün? – Hayır, mutluyum.
- Ne içmek istersin? – Çay lütfen.
- Eve ne zaman geleceksin? – Akşam geleceğim.

- Merhaba! – Merhaba, hoş geldin.
- Nerede yaşıyorsun? – Gostivar’da yaşıyorum.
- Okulu seviyor musun? – Evet, çok seviyorum.
- Hangi oyunu oynayalım? – Saklambaç oynayalım.
- Bu senin defterin mi? – Evet, benim defterim.
- Bana yardım eder misin? – Tabii ki ederim.
- Tatilde nereye gittin? – Köye gittim.
- Hangi takımı tutuyorsun? – Fenerbahçe’yi tutuyorum.
- Şarkı söylemeyi sever misin? – Evet, çok severim.
- Bugün ödevin var mı? – Evet, biraz var.
- Ne yemek yaptınız? – Pilav ve çorba yaptık.
- En sevdiğin renk ne? – Mavi.
- Kitap okuyor musun? – Evet, her gün okuyorum.
- Oyuncağını paylaşır mısın? – Evet, paylaşırım.
- Hastaneye mi gidiyorsun? – Evet, kontrol için gidiyorum.
- Bu resim güzel mi? – Evet, çok güzel.
- Dışarı çıkalım mı? – Olur, çıkalım.
- Telefonun var mı? – Hayır, yok.
- Bana bir kalem verir misin? – Buyur, al.
- Şimdi ne yapalım? – Hadi oyun oynayalım.

ÜNİTE 1

YAZI

Yazı, insanlığın gelişmesindeki en önemli buluşlardan biridir. Duygu, düşünce ve isteklerimizin belgelendirilmesi yazı sayesinde olur. Tüm bilimsel gelişmelerde ve tarihi anlamamızda yazının rolü çok büyüktür. Konuşma dilindeki sesler, yeryüzündeki çeşitli dillerin dil bilgisi kurallarındaki belli işaretlerle gösterilebilir. İnsanların duygu, düşünce ve isteklerini belli işaret ve şekillerle anlatmasına yazı denir.

YAZMA DİLİ

Adından anlaşılacağı üzere yazıda kullanılan dildir. Dilde birliği, anlaşma kolaylığını sağlamak için kullanılan kitap dilidir, kültür dilidir, edebî dildir. Konuşma dilinin her bölgenin doğal, günlük dili olmasına karşılık yazı dili, okuma yazmada kullanılan ortak dildir.

Konuşma Dili ve Yazı Dili Arasındaki Farklar:

- Bir ülkede bir yazı dili varken birden fazla konuşma dili vardır.
- Konuşma dili doğaldır yazı dili yapma bir dildir.
- Yazı dilinde kurallar varken konuşma dilinde yoktur.
- Yazı dilinin kullanımı sınır komşusu dillere göre daha geniştir.
- Konuşma dili günlük hayatta farklılık gösterirken yazı dili göstermez.

KARAGÖZ İLE HACİVAT

HARAMİ

Hacivat pencereye çıkar ve karşı mahalledeki evinin bahçesinde bulunan Karagöz'ün üstüne atlar. İkisi birlikte yere yuvarlanır. Aralarında boğuşma başlar. Daha sonra Hacivat ayağa kalkar. Karagöz yerededir ve gözleri kapalı durumdadır. Buna karşın, sağa sola yumruklar, tekmeler savurmaktadır. Hacivat, Karagöz'ün omzuna, koluna dokunarak uyarmak ister ama durmadan bağırıp çağıran Karagöz'dür.

-- Beş değil on olsanız hakkınızdan gelirim. Haramiler sizi. Adama evinin bahçesinde bile rahat yok.

Hacivat: Karagözüm, ben geldim. Eski dostun Hacivat'ı nasıl tanımazsın?

Karagöz: De git harami başı! Elleme kolumu, bacağımı.

Hacivat: Karagöz, Karagöz kapkaragöz

Sen dediğimi yap Karagöz

Tekme, yumruk atma Karagöz

Aç gözünü bak Karagöz.

Hacivat'ın sesini duyan Karagöz önce sol sonra sağ gözünü açar. Hacivat'tan başka kimseyi göremez.

Ayağa kalkar. Sen de kimsin böyle, diye sorar.

Bunun üzerine Hacivat: Aman Karagözüm, beni nasıl tanımazsın? Hacivat adını nasıl unutursun?

Karagöz: Hacivat mı? Hacivat adında bir arkadaşım yok benim.

Hacivat: Ama benim Karagöz adında bir arkadaşım var.

Karagöz: Olmaz olsun senin gibi arkadaş der, yerdeki kazmayı alır ve Hacivat'ın üstüne yürür. Uzun süre kovalar. Sonunda Hacivat bahçe duvarından atlayıp kaçır. Altı ay Karagöz'ün adını anmaz.

Sözlük

- **Harami:** Hırsız, yol kesen kötü adam.
- **Yuvarlanmak:** Düşüp dönerek yere gitmek.
- **Boğuşmak:** Birbirini itip kakmak, kavga etmek.
- **Yumruk:** Eli sıkıp kapatarak yapılan vuruş.
- **Tekme:** Ayağıyla vurma.
- **Omuz:** Kolun başladığı yer, vücudun üst kısmı.
- **Kazma:** Toprak kazmak için kullanılan uzun saplı alet.
- **Üstüne yürümek:** Birine doğru sert adımlarla gitmek, saldıracak gibi davranmak.
- **Kovalamak:** Kaçan birinin arkasından koşmak.
- **Bahçe duvarı:** Bahçeyi çevreleyen taş veya tuğladan yapılmış duvar.
- **Adını anmamak:** Birinin adını hiç söylememek.

ANA DİL

Bugün dünyada farklı özelliklere sahip yüzlerce millet vardır. Bu milletlerin dilleri de birbirinden ayrıdır. Bir milletin fertleri olan insanlar, çeşitli yönlerle birbirleriyle ilişki kurarken, bir dil birliğine ihtiyaç duyarlar. Elde ettikleri dil birliği onlara millet olma özelliği kazandırır. Her milleti oluşturan ana yönlerden bir tanesi de dildir.

- Herhangi bir milletin kullandığı ortak dile, o milletin ana dili denir.

LEHÇE (DİVALEKT)

Aynı dilin yapı, ses, söz dizimi özellikleri yönünden değişik toplum ve ülkelerde önemli ayrılıklarla konuşulup yazılma biçimine lehçe (Diyalekt) denir. Bir dilin tarihsel, bölgesel, siyasal sebeplerden dolayı ses, yapı ve söz dizimi özellikleriyle ayrılan kolu, lehçedir.

Türk dilini iki ana lehçeye ayırabiliriz.

1. Batı lehçesi
2. Doğu lehçesi

ŞİVE

Aynı dilin değişik kültür seviyelerine göre konuşma dilinde gösterdiği farklılığa şive denir.

Örnek:

Napcan → Ne yapacaksın

Oturacam → Oturacağım

AĞIZ

Aynı dilin farklı yörelerde ses çıkışları ve kelime söylenişlerinin farklılık göstermesine ağız denir. Bir dilin yalnız söyleyiş farklılığı gösteren koludur. Bu fark yazı diline girmez. Aynı ağzın içinde söyleniş ve yazılışı farklı kelimeler de olabilir. *Almayayım* yerine *almayam* denmesi gibi... Konuşma dili nasıl olursa olsun her ülkenin tek bir resmî yazı dili ve alfabesi vardır. Bunun için yazı diline, kültür dili veya edebî dil de denir.

Örnek:

Süledim – Söyledim

5 Ekim Salı

Bugün okulda çok yoğun ama eğlenceli bir gün geçirdim. Sabah derse biraz geç kaldım çünkü otobüs çok doluydu. Neyse ki öğretmenimiz bana kızmadı. İlk iki derste matematik işledik. Konu biraz zordu ama dikkatle dinledim. Öğretmenimiz tahtada örnekler çözdü, sonra bizden de çözmemizi istedi. Ben de iki soruyu doğru yaptım, çok sevindim.

Teneffüste arkadaşlarımla bahçede futbol oynadık. Biraz yoruldum ama çok eğlendim. Sonra Türkçe dersinde öğretmenimiz “hikâye yazma” çalışması yaptırdı. Ben hayali bir kahraman hakkında kısa bir öykü yazdım. Öğretmenim öykümü beğendiğini söyledi. Bu beni çok mutlu etti.

Öğleden sonra fen bilgisi dersinde deney yaptık. Öğretmenimiz bize gruplar halinde çalışmamızı söyledi. Biz de suyun ısıtıldığında nasıl buharlaştığını gözlemledik. Deney çok ilginçti, kendimi küçük bir bilim insanı gibi hissettim.

Okul çıkışı eve gelirken yol üstünde kitapçıya uğradım. Yeni çıkan bir macera romanı gördüm. Biraz baktım, çok hoşuma gitti. Anneme söyleyeceğim, belki hafta sonu alırız. Eve gelince yemeğimi yedim, ödevlerimi yaptım. Akşam babamla satranç oynadık, sonra televizyon izledik. Günüm çok dolu geçti ama güzel geçti.

📖 Sözlük

- **Teneffüs:** Ders arası dinlenme.
- **Hayali:** Gerçekte olmayan, düş ürünü.
- **Kahraman:** Önemli işler yapan kişi.
- **Öykü:** Kısa hikâye.
- **Deney:** Bilgi edinmek için yapılan çalışma.
- **Gözlemlemek:** Dikkatle bakmak, incelemek.
- **Bilim insanı:** Bilimle uğraşan kişi.
- **Roman:** Uzun hikâye.
- **Ödev:** Öğrenciye verilen çalışma.
- **Satranç:** Taşlarla oynanan zihin oyunu.

📖 Sözlük Çalışması Soruları

7. “**Yoğun**” kelimesinin anlamı nedir?
a) Boş, sakın
b) Çok iş olan, dolu
c) Eğlenceli
8. “**Buharlaştırmak**” kelimesini metinde hangi olayla ilgili kullandık?
9. “**Macera**” kelimesini sen kendi cümlede kullan.
10. “**Teneffüs**” ile “**ödev**” kelimelerini aynı cümlede kullanabilir misin?

📖 Sorular

📖 Metinle İlgili Sorular

1. Öğrenci sabah derse neden geç kaldı?
2. Matematik dersinde kaç soruyu doğru yaptı?
3. Fen dersinde hangi deney yapıldı?
4. Kitapçıda öğrenci hangi tür kitap gördü?
5. Akşam babasıyla hangi oyunu oynadı?

BENİM HOBİM

Elena: Benim hobim ve en sevdiğim spor voleyboldur. Her pazartesi ve cuma antrenmana gidiyorum, ama aslında her gün antrenman yapmak istiyorum. Altı aydır voleybol oynuyorum ve gerçekten gelecekte başarılı bir voleybolcu olmak istiyorum.

Ahmet: Ben zirvelere tırmanmayı, dağlarda yürümeyi seviyorum. Çıktığım her zirve benim için bir başarıdır. Kondisyonum yok ama daha çok çalışacağım. Her akşam Vardar kenarında yürüyüş yapıyorum.

Elena: Boş zamanlarımda bale yapıyorum. Dans etmeyi çok seviyorum ve dünya çapında ün kazanmak istiyorum. Umarım dileğim gerçekleşir.

Leyla: Benim hobim resim yapmaktır. Tuval üzerine resim yapıyorum ve tablolarımı alan müşteriler oluyor. Bu beni hem gururlandırıyor hem de çalışmaya teşvik ediyor. Ama yürüyüş yapmaya da vakit buluyorum. Bu da sağlık için iyidir.

KONUŞALIM

1. Ahmet ve Elena boş zamanlarında ne yapıyorlar?
2. Metindeki karakterlerin hobileri neler?
3. Hangi karakterin hobisini sen de yapmak istersin? Neden?
4. Sen boş zamanlarında ne yapıyorsun?
5. Senin bir hobin var mı?

Alıştırmalar

Yagoda 15 yaşında, kardeşi **İvan** ise 11 yaşındadır. İkisi de iyi anlaşıyor.

Anneleri **Mariya** doktordur ve işe sabah erkenden gider.

Babaları **Nikola** beden eğitimi öğretmenidir. O da annelerinden sonra işine gider.

Evleri Üsküp'te, yüksek bir binanın birinci katındadır.

Onlarla birlikte babaanneleri ve dedeleri de yaşar.

Veyz Yagoda'nın sınıf arkadaşıdır. O da aynı binada, 9. katta oturur.

Neyse ki apartmanda asansör vardır.

Vejz'in ailesi Jana'nın ailesinden biraz daha kalabalıktır.

Onun iki kardeşi vardır: **İsmail** 12 yaşında, **Baran** ise 8 yaşındadır.

Vejz'in annesi hayvanları çok sever. Evlerinde köpek, kedi ve tavşan beslerler.

Ayrıca babaanneleri ve dedeleri de onlarla birlikte yaşar.

Anne ve babası sabah erken işe gider. Onların bir bakkalı vardır.

Anlayalım / Konuşalım

- Yagoda ve ailesi nerede yaşıyor?
- Yagoda'nın ailesinde kimler var?
- Veyz'in ailesinde kimler var?
- Yagoda'nın anne ve babası ne iş yapıyor?
- Veyz'in anne ve babası nerede çalışıyor?

MEMLEKET İSTERİM

Memleket isterim
Gök mavi, dal yeşil, tarla sarı olsun;
Kuşların çiçeklerin diyarı olsun.

Memleket isterim
Ne başta dert, ne gönülde hasret olsun;
Kardeş kavgasına bir nihayet olsun.

Memleket isterim
Ne zengin fakir, ne sen ben farkı olsun;
Kış günü herkesin evi barkı olsun.

Memleket isterim
Yaşamak, sevmek gibi gönülden olsun;
Olursa bir güzellik dünyada, o da insanda olsun.

Cahit Sıtkı Tarancı

SÖZLÜK

- **Memleket** → *vatan, ülke*
- **Hasret** → *özlem*
- **Fark** → *ayrım, farklılık*
- **Nihayet** → *son, bitiş*

Düşünelim-Cevaplayalım

- Şiirde Şairin hayalini kurduğu memleket ile senin hayalini kurduğun ülke arasında benzerlikler var mı? Açıkla.
- Sence şair neden özellikle “kış günü herkesin evi barkı olsun” demiş olabilir?
- Günümüzde şairin dileklerinin gerçekleştiğini düşünüyor musun? Nede

DERSE HAZIRLIK

- Paylaşmak nedir?
- Arkadaşlarınızla ya da kardeşlerinizle paylaşmak zorunda kaldığınız bir olayı anlatınız.
- Sizce paylaşmak insanları neden mutlu eder?

PAYLAŞMAK

Paylaşmayı anlatmak kolay değildir. Eğer bir yemek olsaydı, tabağa koyar, tattırırdım size. Tatlı mı, ekşi mi, hemen anlardınız. Ama paylaşmak öyle görünür, tutulur bir şey değil ki... Gelin bunu bir öyküyle anlatalım.

Deniz ile Ayşe iki kardeşti. Anneleri pazardan gelirken ikisine de çok güzel elmalar getirmişti. Elmalar parlak kırmızıydı. Deniz hemen en büyüğünü seçti, eline aldı. Ayşe de diğerini aldı ama gözü abisinin elindeki büyüğünde kaldı.

Ayşe, “Abi, elmalarını değiştirelim mi?” dedi. Deniz sertçe, “Hayır! Bu benim, seninki de senin.” diye karşılık verdi. Ayşe üzüldü, sessizce kenara çekildi.

Bunu gören anneleri, “Çocuklar, paylaşmak en büyük mutluluktur. Paylaşan insanın kalbi büyür.” dedi. Sonra elmalarını ikiye böldü. “Alın, yarısı senin, yarısı senin.” dedi.

Deniz bir ısırık aldı, sonra ablasının gözlerine baktı. Onun gülümsemesi içini ısıtmıştı. “Keşke baştan böylesini yapsaydım.” diye düşündü.

SÖZLÜK

- **Paylaşmak:** Sahip olunan bir şeyi başkalarıyla bölüşmek.
- **Mutluluk:** Sevinç ve huzur dolu olma durumu.

DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM

- Hikâyede Deniz’in yaptığı hata nedir?
- Paylaşınca hangi duygular ortaya çıktı?
- Siz arkadaşlarınızla paylaşmayı seviyor musunuz?

Nazım ve Nesir

1. Nazım (Şiir)

- **Tanım:** Duygu, düşünce ve hayallerin **ölçü, uyak (kafiye) ve ahenk** unsurlarına dikkat edilerek, dizeler (mısralar) halinde anlatılmasına **nazım** denir.
- **Özellikleri:**
 - Dizeler hâlinde yazılır.
 - Ölçü (hece veya aruz), uyak (kafiye) ve redif bulunur.
 - Duygu ve hayale dayanır.
 - Sanat yönü ağır basar.
 - Nazım türlerinin genel adı **şiiir**dir.

Örnek:

Bir dalda iki kiraz
Biri al, biri beyaz
Sakın yalan söyleme
Doğrular olur ayaz

2. Nesir (Düz Yazı)

- **Tanım:** Duygu ve düşüncelerin **ölçü, uyak ve ahenk** aranmadan, cümleler hâlinde anlatılmasına **nesir** denir.
- **Özellikleri:**
 - Cümleler ve paragraflar hâlinde yazılır.
 - Konuşma diline daha yakındır.
 - Bilgi verme, düşünce açıklama, olay anlatma amacı taşır.
 - Öykü, roman, masal, anı, günlük, makale gibi türler nesir örnekleridir.

Örnek (Masaldan bir kesit):

“Bir varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, uzak bir köyde iki kardeş yaşamış. Biri çok çalışkanmış, diğeri ise hep tembelmiş...”

Nazım ile Nesir Arasındaki Farklar

Özellik	Nazım (Şiir)	Nesir (Düz Yazı)
Yazılış Biçimi	Dizeler halinde	Cümle ve paragraflar halinde
Ölçü ve Uyak	Vardır	Yoktur
Sanat Anlayışı	Duygu ve hayal ön planda	Olay, düşünce ve bilgi ön planda
Türler	Şiir, manzume	Hikâye, roman, masal, anı, makale

- **Kısacası: Nazım = Şiir dili**
- **Nesir = Düz yazı dili**

DESTANLAR

Destanlar, bir milletin hayatında derin iz bırakan **savaş, göç, kahramanlık, doğal afet** gibi önemli olayları anlatan uzun, manzum (şiir şeklinde) halk ürünleridir.

- Önce sözlü olarak söylenmiş, sonra yazıya geçirilmiştir.
- Kahramanlık, yiğitlik ve olağanüstü olaylar bulunur.
- Toplumun ortak değerlerini ve kültürünü yansıtır.
- Anlatıcısı belli değildir (anonimdir).

Örnek: Oğuz Kağan Destanı, Ergenekon Destanı.

Destan Özellikleri

- Milletin başından geçen önemli olayları anlatır.
- Önce sözlü söylenir, sonra yazıya geçirilir.
- Kahramanlık ve olağanüstü olaylar bulunur.
- Anlatıcısı belli değildir (anonimdir).
- Uzun, manzum (şiir şeklinde) eserlerdir.
- Milli değerleri ve kültürü yansıtır.

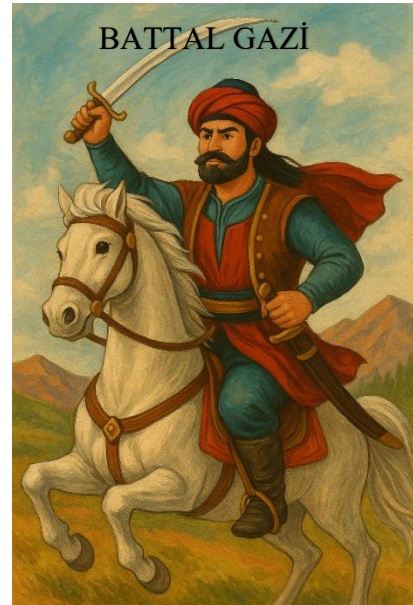
İslamiyet Öncesi Türk Destanları

1. Altay – Yakut Yaratılış Destanı
2. Sakalar Dönemi **a.** Alp Er Tunga Destanı, **b.** Şu Destanı
3. Hun Dönemi Oğuz Kağan Destanı
4. Göktürk Dönemi **a.** Bozkurt Destanı, **b.** Ergenekon Destanı
5. Uygur Dönemi Türeyiş Destanı Göç Destanı

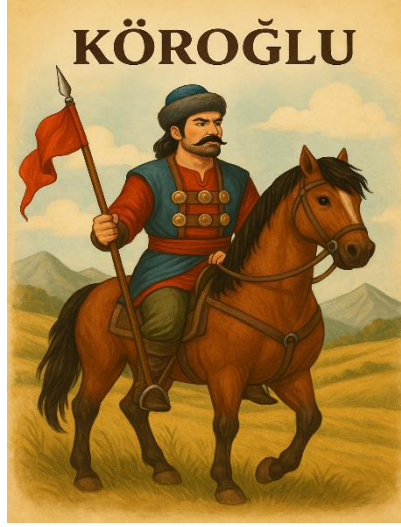
İslamiyet Sonrası Türk Destanları

1. Karahanlı Dönemi Satuk Buğra Han Destanı
2. Kazak-Kırgız Kültür Dâiresi Manas
3. Türk-Moğol Kültür Dâiresi Cengiz-name
4. Tatar-Kırım Timur ve Edige Destanları
5. Selçuklu-Beylikler ve Osmanlı Dönemleri

a. Seyid Battal Gazi Destanı, **b.** Danişmend Gazi Destanı, **c.** Köroğlu Destanı

Halk Hikayesi

Bolu beyi, güvendiği seyislerinden biri olan Yusuf'a, "Çok hünerli ve değerli bir at bul." emrini verir. Seyis Yusuf, uzun süre Bolu beyinin isteğine uygun bir at arar.

Büyüdüklerinde istenen niteliklere sahip olacağına inandığı iki tay bulur ve bunları satın alır. Bolu beyi bu zayıf tayları görünce çok kızar ve seyis Yusuf'un gözlerine mil çekilmesini emreder. Gözleri kör edilen ve işinden kovulan Yusuf, sıska taylarla birlikte evine döner. Oğlu Ruşen Ali'ye verdiği talimatlarla tayları büyütür.

Babası kör olduğu için Köroğlu takma adıyla anılan Ruşen Ali, babasının isteğine göre atlar yetiştirir. Taylardan biri olağanüstü bir at haline gelir ve Kırat adı verilir. Kırat da destan kahramanı Köroğlu kadar ünlenir. Seyis Yusuf, Bolu beyinden intikam almak için gözlerini açacak ve onu güçsüz kılacak üç sihirli köpüğü içirmek üzere oğul ile birlikte pınara gider. Ancak, Köroğlu babasına götürmesi gereken bu köpükleri kendisi içer. Yiğitlik, şairlik ve sonsuz güç kazanır. Babası Kadere rıza gösterir ancak oğluna mutlaka intikamını almasını söyler. Köroğlu Çamlıbel'e yerleşir, çevresine yiğitler toplar ve babasının intikamını alır.

✿ Halk Hikâyelerinin Özellikleri

1. Aşk, kahramanlık, yiğitlik gibi konuları işler.
2. Sözlü gelenekte doğar, dilden dile aktarılır.
3. Olağanüstü olaylarla gerçek olaylar iç içedir.
4. Kahramanlar çoğu zaman halkın değerlerini temsil eder.
5. Hem halk söyleyişiyle hem de edebî dille anlatılabilir.

ALİŞTIRMALAR

Asya'nın Ailesi

Merhaba! Ben Asya, ailemizin en büyük çocuğuyum. Her zaman neşeli ve güler yüzlüyümdür. Resim yapmayı ve dans etmeyi çok severim, ama kışın kaymayı da çok severim. Mutlu bir ailede yaşıyorum: Annem, babam ve kardeşim Ege ile. Ayrıca bizimle birlikte dedem ve babaannem de kalıyor.

Annemin adı Elif. O, şehrimizdeki bir ilkokulda öğretmendir. İşten eve geldiğinde, oturup benimle sohbet eder. Boş zamanlarında yürüyüş yapmayı ve arkadaşlarıyla buluşmayı sever.

Babamın adı Ahmet. O bir doktordur. Gün boyu çalışır, eve geldiğinde genellikle yorgun olur. Ama yine de televizyon izler ya da piyano çalar. Bazen kardeşim Ege ile birlikte oyun oynar.

En çok babaannemi severim. O, ailemizin en yaşlı üyesidir. Çok misafirperverdir, bize birçok hikâye anlatır, geçmişini paylaşır. Yemek yapmayı sever ve bize her zaman en lezzetli börekleri hazırlar. Tatlıyı da çok iyi yapar.

Dedem Mehmet ise saçları bembeyaz olan ama görüldüğünden daha genç bir insandır. Çoğunlukla kart oyunları oynar ve gazeteleri okur. Çoğu zaman babaannemle birlikte kanepede oturur ve sohbet ederler. Her sabah erkenden pazara gider ve alışveriş yapar. Eve dönünce anneme yardım eder. Ev işlerinde yardımcı olunca mutlu olur.

☐ Etkinlik: Asya'nın Ailesi

Aşağıdaki cümleleri oku. Doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yaz.

1. Asya'nın kardeşinin adı Ege'dir. ()
2. Annesinin adı Elif'tir ve öğretmendir. ()
3. Babasının adı Mehmet'tir ve doktordur. ()
4. Asya'nın dedesinin adı Ahmet'tir. ()

2. Boşlukları Dolduralım:

Aşağıdaki boşlukları uygun kelimelerle tamamla.

- Asya'nın babasının adı _____.
- Asya'nın annesinin adı _____.
- Asya'nın kardeşinin adı _____.
- Asya'nın annesi _____ olarak çalışır.
- Asya'nın babası _____ mesleğini yapar.

DERSE HAZIRLIK

- Türkü dinlemeyi seviyor musunuz?
- Sevdiğiniz türkü var mı?
- Sevdiğiniz türkünün hikâyesini biliyor musunuz? Biliyorsanız anlatınız.

BİR TÜRKÜNÜN HİKAYESİ

Atlara binildi. Gelin alındı baba evinden. Yine zurnalarla, davullarla düğün alayı yola koyuldu. Ben diyeyim üç yüz atlı, siz deyin beş yüz atlı. Düğün alayı köprüye geldi dayandı. Bir anda köprünün üzeri atlılarla, yayalarla dolup taşı. Köprü dayanamadı bu ağırlığa. Çöküverdi birden. Gelin demeden, kız demeden, genç demeden, yaşlı demeden, kadın demeden, çoluk çocuk demeden, üzerindeki kim varsa aşağı bırakıverdi. Kızılırmak azgın sularında yuttu yüzlerce insanı. Kurtulan olmadı. Bey kızı gelin, yetim çoban... Hepsi, hepsi öldüler.

Aradan yıllar, yüzyıllar geçti. Unutulmadı çobanla bey kızının öyküsü. Çobanla gelinin hüznü öyküsü oldu, destan oldu türkü oldu. Dilden dile gönülden gönüle dolaştı durdu bu. Bu gün bile her okunuşta yüreklerimize işleyen bir türkü olarak sonsuza dek unutulmayacak, insanın içinin derinliklerine acı bir burukluk bırakaca

**Köprüden geçerken köprü yıkıldı,
Üç yüz atlı birden suya döküldü,
Nice gelinlerin boynu büküldü.**

**Kızılırmak n'ettin allı gelini?
Nasıl aldın allı pullu gelini?**

Halk Hikayeleri

ÖĞRENELİM

Türküler halkın **sevinç, üzüntü, aşk, hasret, kahramanlık** gibi duygularını anlatan, genellikle **hece ölçüsüyle yazılan ve ezgiyle söylenen** halk edebiyatı ürünleridir.

- Sözlü gelenekte doğar, dilden dile aktarılır.
- Anonimdir, yani söyleyeni belli değildir.
- Her yörenin kendine özgü türküsü vardır.

VARDAR OVASI

Mayadağ'dan Kalkan Kazlar,
Al Topuklu Beyaz Kızlar,
Yarimin Yüreği Sızlar.
Eğlenemem Aldanamam,
Ben Bu Yerlerde Duramam.
Vardar Ovası, Vardar Ovası
Kazanamadım Sıla Parası.
Mayadağ'ın Yıldızıyım,
Ben Annemim Bir Kızıyım,
Efendimin Sağ Gözüyüm.
Vardar Akar Lüle Lüle,
Sesi De Benzer Bülbüle.
Vardar Ovası, Vardar Ovası
Kazanamadım Başlık Parası.
Vardar Akar Hızlı Hızlı,
Kenarları Karlı Buzlu,
Kara Kaşlı Bana Bakar
Sen Misin Vardar Güzeli.
Sen Misin Vardar Güzeli.
Vardar Ovası, Vardar Ovası
Kazanamadım Sıla Parası.

Bu türkü:

- Rumeli Türküleri arasında en bilinenlerden biridir.
- Hem **Makedonya Türkleri** hem de Türkiye'deki Rumeli göçmenleri arasında çok söylenir.
- Çoğunlukla **bağlama**, **kaval** veya **zil ve davul eşliğinde** icra edilir.
- Türkünün sözlerinde, Vardar Ovası'ndaki güzellikler, aşk, özlem ve Rumeli kültürünün izleri işlenir.

♪ “Vardar Ovası” aynı zamanda **oyun havası** olarak da çalınır; Balkanlarda düğünlerin, eğlencelerin ve şenliklerin vazgeçilmez türkülerindendir.

Maya Dağı → Türküde yer adı olarak geçer.

Kazlar → Su kuşu, göçmen kuş.

Al Topuklu → Kırmızı ayakkabı

Sıla → Gurbetteki birinin memleketi, özlem duyulan yer.

Başlık Parası → Evlilik için erkeğin ailesinin kıza verdiği para veya mal (eski bir gelenek).

Efendim → Sevgiliye, eşe ya da değer verilen kişiye hitap.

Lüle Lüle → Dalga dalga, kıvrıla kıvrıla (su veya saç gibi).

Bülbül → Güzel ötüşüyle bilinen kuş; türküde sevgilinin sesiyle benzetme yapılır.

Kara Kaşlı → Kalın ve siyah kaşlı (güzel delikanlı/kız için övgü).

Vardar → Balkanlar'daki en büyük nehirlerden biri, aynı zamanda türküye adını veren ova.

ADLAR

ÖĞRENELİM

Varlıkların ve nesnelerin dilde var olan karşılığına, sözcük türü yönünden ad denir.

Etrafımızda sayamayacağımız kadar çok varlık vardır. Bu varlıklar kadar ad da var. Bu nedenle adlar gruplara ayrılmışlardır:

ADLAR

ANLAMLARINA GÖRE

OLUŞLARINA GÖRE

ÖZEL AD

SOMUT AD

TEKİL AD

ORTAK (CİNS) AD

SOYUT AD

ÇOĞUL AD

TOPLULUK ADLARI

Özel ad

ÖĞRENELİM

Eşi ve benzeri bulunmayan, tek olan varlıkların adlarına **özel ad** denir.

Özel adların bazıları şunlardır:

- **Kişi adları soyadları:** Mustafa, Ahmet, Eda...
- **Ülke adları:** Türkiye, Kuzey Makedonya, Japonya...
- **Ulus adları:** Türk, İngiliz, Fransız...
- **Dil adları:** Türkçe, Almanca, Arapça...
- **Gazete, dergi, kitap:** Balkan gazetesi, Kırmızı Başlıklı Kız...
- **Gezegen ve yıldız adları:** Merkür, Neptün, Kutup Yıldızı...
- **Hayvanlara verilen adlar:** Maviş, Tekir, Boncuk...

Özel adların yazılışları:

- Cümlelerin neresinde olursa olsun özel adların ilk harfleri her zaman büyük harfle başlar.
- Özel adların sonlarına gelen ekler kesme işareti (') ile ayrılır.
- Özel adlara gelen çekim ekleri (-e, -i, -de, -den, -ce, -in, -le, -in, -imiz, -iniz, -idi, -imiş, -ise, -dir) kesme işaretiyle ayrılır; p, ç, t, k yumuşasa da yazıda gösterilmez. Yapım ekleri ise özel adlara bitişik yazılır.

Örnek:

Türkiye'dir (çekim eki)

Atatürkçü (yapım eki)

Ortak ad

ÖĞRENELİM

Aynı türden olan varlıkları anlatmaya yarayan adlara **ortak (cins) adlar** denir.

Ortak adlardan bazıları şunlardır:

- **Çiçek adları:** papatya, gül, karanfil, lale...
- **Hayvan adları:** kedi, köpek, kuzu, aslan...
- **Renk adları:** kırmızı, mavi, yeşil, pembe...
- **Meyve adları:** elma, kiraz, çilek, muz...
- **İçecek adları:** süt, çay, su, limonata...
- **Akrabalık adları:** hala, teyze, dayı, amca...
- **Mevsim, ay adları:** ilkbahar, yaz, aralık, haziran...

Ortak adların yazılışları:

- Ortak adların ilk harfleri küçük yazılır.
- Sadece dize ve cümle başlarına ilk harfleri büyük yazılır.
- Belli bir gün ve ay adları büyük harfle başlar.

Somut ad

ÖĞRENELİM

Varlığını duyu organlarımız yardımı ile anladığımız varlıkları belirten adlara **somut ad** denir.

Örnek: kitap, çiçek, su, portakal, elma...

Örneklerden bazısını görme, bazısını dokunma, bazısını tatma duyumuzla algılarız.

Soyut ad

ÖĞRENELİM

Varlıkları duyu organlarımızla anlayamadığımız, ancak zihnimizde var olduğunu kabul ettiğimiz kavramların adlarına **soyut ad** denir.

Örnek: mutluluk, sevgi, zeka, yetenek...

Tekil ad

ÖĞRENELİM

Aynı tür varlıklardan sadece birini belirten adlara **tekil ad** denir.

Örnek: önlük, çiçek, gömlek, dağ, deniz...

Çoğul ad

ÖĞRENELİM

Aynı tür varlıkların birden fazla olduğunu belirten adlara **çoğul ad** denir. Tekil adlara “-lar, -ler” çoğul eki getirilerek yapılır.

Örnek: kalem → kalem-ler, araba → araba-lar, çiçek → çiçek-ler

Topluluk adları

ÖĞRENELİM

Çoğul eki almadıkları halde birden fazla varlığı anlatan adlara **topluluk adı** denir.

Deste, düzine, ordu, küme, orman, sınıf, aile... gibi, bazı adlar çoğul eki almaksızın çokluk anlamı taşırlar. Adlar tekil olduğu halde, anlamlarında çokluk vardır.

Topluluk adları “-ler, -lar” çoğul eklerini de alabilirler.

Örnek: düzine → düzine-ler, ordu → ordu-lar, aile → aile-ler

HERKESİN BOŞ ZAMANI VAR

1. Ben Merve'yim. Makedonya'da yaşıyorum. Boş zamanlarımda yürüyüş yaparım ve arkadaşlarımla buluşurum. Hafta sonları evde kalmayı sevmem. Ailemle birlikte dağa veya denize gitmeyi isterim.

2. Ben Veles'tenim. Adım Semi. Gezmekten ve yeni yerler görüp keşfetmekten çok hoşlanırım. Boş zamanlarımda basketbol oynarım ve arkadaşlarımla dışarı çıkarım. Yağmur yağmasını sevmem. O zaman evde kalır, televizyon izlerim.

3. Adım Suzana. Üsküp'te yaşıyorum. Restorandan yemek yemeyi sevmem. Boş zamanlarımda en çok yemek yapmayı severim. O zaman arkadaşlarımı davet eder, onlara lezzetli yemekler hazırlarım. Hafta sonları tenis oynarım, odamı toplarım, kitap okurum ve müzik dinlerim.

ANLAYALIM / KONUŞALIM

- Merve kimdir, nerede yaşıyor?
- Merve boş zamanlarında ne yapar?
- Merve hafta sonu neyi sever, neyi sevmez?
- İkinci metinde kimden bahsediliyor? Semi'yi anlat!
- Semi boş zamanlarında en çok ne yapmayı sever?
- Semi neyi sevmez?
- Semi yağmur yağdığında ne yapar?
- Suzana'yı anlat, nerede yaşıyor ve ne yapmayı sever?
- Suzana en çok boş zamanlarında ne yapmayı sever? Neden?
- Suzana hafta sonları ne yapar?

ÜNİTE 1

DERSE HAZIRLIK

- Mani söylemeyi biliyor musunuz?
- Ezberinizdeki mani örneklerini söyleyiniz.

MANİ

Bahçelerde saz olur,
Gül açılır yaz olur,
Ben yârime gül demem,
Gülün ömrü az olur.

Saçımda siyahım var,
Bülbül gibi ahım var,
Göz gördü gönül sevdi,
Benim ne günahım var.

Şu dağlar olmasaydı,
Çiçeği solmasaydı,
Ölüm Allah'ın emri,
Ayrılık olmasaydı.

Mani Sözlüğü

- **Saz** → Hem müzik aleti hem de şiirlerde “ot, kamış” anlamında kullanılır.
- **Yâr** → Sevgili, sevilen kişi.
- **Az** → Çok olmayan, kısa süren.
- **Bülbül** → Güzel ötüşüyle bilinen kuş; halk edebiyatında sevgiliyi, aşkı ve duyguları simgeler.
- **Âh** → İçten gelen derin nefes, iç çekiş; üzüntü, acı.
- **Dağ** → Yüksek tepe, büyük doğal yükselti; edebiyatta engel, uzaklık anlamında da kullanılır.
- **Solmak** → Çiçeğin yapraklarının dökülmesi, rengini kaybetmesi.

ÖĞRENELİM

Okuduğunuz örnekler Anonim halk edebiyatı nazım şekillerinden manidir. Dört mısradan oluşan, 7'li veya 8'li hece ölçüsüyle söylenen Anonim halk edebiyatı nazım şekline **mani** denir. Manilerde konu sıralaması yoktur. Genellikle verilmek istenen duygu ve düşünceler son iki mısra da verilir. Sevgi, tabiat, övgü, evlat sevgisi, ayrılık, hasret ve aşk konularını işler. Maniler Türk toplum hayatının bir özetidir.

ÖDEV

- Duyduğunuz veya çevrenizde söylenen manilerden örnekler toplayınız.

AĞIT

Gökte yıldız ışımaz,
Gönlüm gamdan arınmaz,
Mezarında yatan yarım,
Sensiz gönül dayanmaz.

Karlı dağlar başında,
Turna uçmaz kışında,
Anasız kalan yavru,
Gözyaşıyla yaşında.

Yeller eser dağlardan,
Sular akar bağlardan,
Giden geri gelmiyor,
Haber sorar yarlardan.

DERSE HAZIRLIK

- Hiç ağıt duydunuz mu?
- Büyüklerinizden duyduğunuz ağıt örneklerini hatırlıyor musunuz?

ÖĞRENELİM

Okuduğunuz örnekler anonim halk edebiyatında yer alan **ağıt** türündendir. Ağıtlar; ölüm, afet, göç, savaş gibi acı ve üzüntü veren olaylardan sonra yakılan şiirlerdir. Genellikle **11'li hece ölçüsü** ile söylenir.

Ağıtlarda hüznün, özlem, kayıp ve yas duygusu işlenir. Ağıtlar Türk halkının acılarını, üzüntülerini ve başından geçen olayları dile getirdiği önemli ürünlerdir.

ÖDEV

- Çevrenizde duyduğunuz ağıt örneklerini derleyiniz.
- Ağıtlarda kullanılan acı ve üzüntü bildiren sözleri listeleyiniz.

SÖZLÜK

Ağıt → Birinin ölümü ya da acı bir olay için söylenen şiir ya da türkü.

Yas → Ölüm veya acı olaydan sonra tutulan matem, üzüntü.

Mezar → Ölen kişilerin gömüldüğü yer, kabir.

Turna → Uzun boyunlu, göç eden bir kuş. Halk edebiyatında haberci ya da gurbet sembolüdür.

Gam → Büyük üzüntü, keder.

Arınmak → Temizlenmek, sıkıntıdan kurtulmak.

Bağ → Üzüm, meyve yetiştirilen bahçe. Halk edebiyatında "memleket" anlamında da kullanılır.

Gurbet → Doğduğu yerden uzakta olma durumu.

ÜNİTE 1

DERSE HAZIRLIK

- Ninni söylemeyi biliyor musunuz?
- Büyüğünüzden duyduğunuz ninnileri hatırlıyor musunuz?

NİNİNİ

Dandini dandini dastana,
Danalar girmiş bostana,
Kov bostancı danayı,
Yemesin lahanayı.

Uyu yavrum ninni,
Uyu kuzum ninni,
Kıvalı kuzum benim,
Güzel yüzüm ninni.

Havada yıldız akar,
Gözlerin uyku çeker,
Annen sana ninni söyler,
Kucağında uyutmak ister.

ÖĞRENELİM

Okuduğunuz örnekler anonim halk edebiyatı ürünlerinden olan **ninnilerdir**. Ninniler, annelerin bebeklerini uyutmak için söyledikleri ezgili sözlerdir. Çoğunlukla 7'li veya 8'li hece ölçüsüyle söylenir. Ninnilerde sevgi, şefkat, umut, bazen de annenin içten dilekleri yer alır. Türk halk edebiyatının en yaygın ürünlerinden biridir.

ÖDEV

- Çevrenizde büyüklerinizin söylediği ninnilerden örnekler toplayınız.
- Ninnilerde geçen tekrar eden sözleri listeleyiniz.

SÖZLÜK

- **Ninni** → Bebeği uyutmak için söylenen ezgili söz.
- **Dandini** → Ninnilerde kullanılan anlamı olmayan, uyak için söylenen söz.
- **Dastana** → Ninnilerde ritim sağlamak için söylenen söz.
- **Dana** → İnek yavrusu.
- **Bostan** → Sebze yetiştirilen bahçe.
- **Bostancı** → Bahçeyi koruyan, sebzelerle ilgilenen kişi.
- **Kuzu** → Küçük koyun yavrusu.
- **Kıvalı** → Küçükbaş hayvanların başına ya da eline sürülen kırmızı boya (kına).